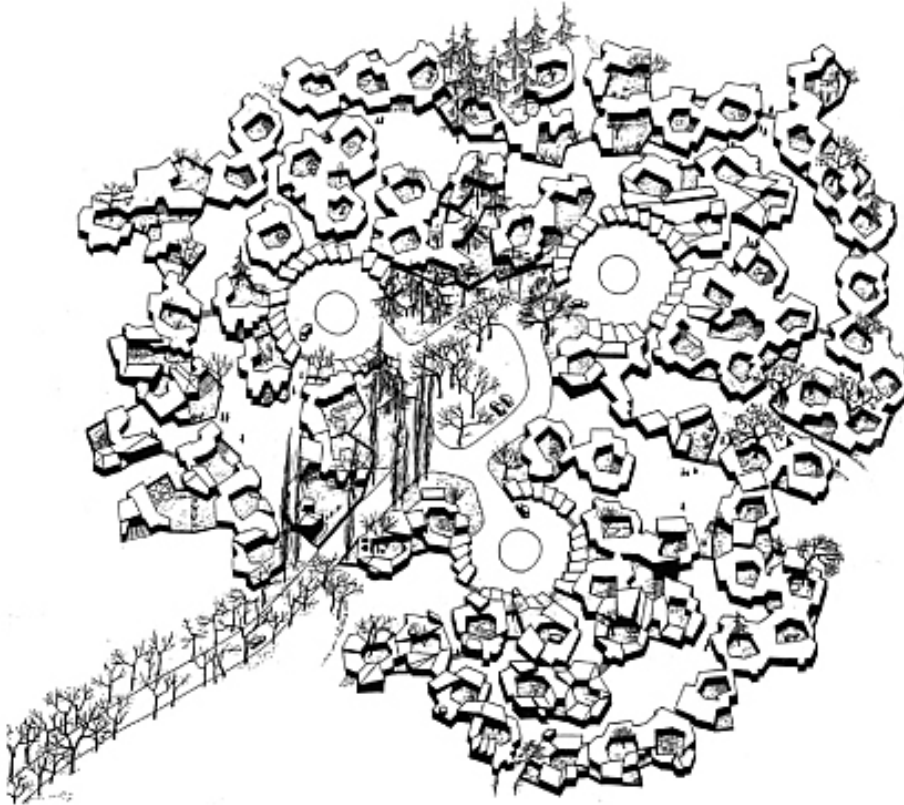

Is de bloemkoolwijk net zo sexy als Hema?

Door: Jorick Beijer

Vrijdag 18 November vond in het Amsterdamse Arcam een discussiebijeenkomst plaats over de toekomst van de Nederlandse bloemkoolwijk. Organisatoren BNSP Jong Professional en Rio Nuevo stelden zich de vraag hoe de bloemkoolwijk weer sexy gemaakt kon worden en daarmee interessant voor de jonge professional. Het imagoprobleem werd vanuit diverse invalshoeken bekeken, de zaal zat vol met jonge professionals uit de ruimtelijke ontwikkeling. Opvallend was echter dat de niet zo jonge professionals veelvuldig het woord voerden. Ze hielden de jonge professionals herhaaldelijk de vraag voor, voor wie en waarom moet de bloemkoolwijk eigenlijk weer sexy worden? Uiteindelijk is er veel gesproken over (ontwerp)oplossingen, maar bleek de probleemstelling toch niet specifiek genoeg te zijn.

Complexiteit en kleinschaligheid als ideaal, getekend door Niek de Boer gemaakt in 1972.
Uit: Bloemkoolwijken 2011.

Dagvoorzitter Bart Cosijn opende de bijeenkomst met een filmpje waarin gebruikers van verschillende bloemkoolwijken in gesprek waren met de oorspronkelijke ontwerpers. De kernprincipes van deze wijken: ontmoeting, menging, kleinschaligheid, de terugkeer van de menselijke maat was een reactie op de hoogbouw van de jaren 70. Precies deze principes bleken de bewoners van nu nog zo te waarderen. Verkeersluw, veel speelplaatsen en vooral het grote aanbod groen waren terugkerende kernkwaliteiten. Het waren vooral de ontwerpers in het filmpje, die al wandelend door hun creaties, opmerken dat 30 jaar veranderende demografie en individualisering hebben geresulteerd in een ander besef van het begrip 'buurt'. Geparkeerde auto's nemen de publieke ruimte bijna volledig in beslag en de schutting viert hoogtij.

Landschapsarchitect Ronald Bron van het bureau Hosper presenteerde een vergelijkende studie naar deze hedendaagse trends en ontwerpingrepen die opnieuw kwaliteit aan de bloemkoolwijken toe zouden kunnen voegen. Wijken als Kronenburg in Arnhem, Holy Noord in Vlaardingen en Peelo in Assen werden voor het onderzoek gebruikt. Ze deelden een enorme groene kwaliteit, maar ook een gebrek aan hiërarchie. De ingrepen die Bron presenteerden waren veelal gericht op het insceneren van structuur. Er werd met gras gesmeten om de overheersende struiken te vervangen en bijzondere bomen, waterpartijen of gebouwen als oriëntatiepunten zichtbaar te maken. Bron hield zich ver van ontwerpingrepen in de woningtypologieën, maar pleitte aan het slot van zijn presentatie nog wel voor het experimenteren met functiemenging als antwoord op de huidige monofunctionaliteit van de bloemkoolwijken. Germaine Sanders presenteerde namens Pers© en 2FLUX een prikkelend verhaal over de branding en marketing van bloemkoolwijken. Sanders vroeg zich af wat het gedeelde verlangen was van deze wijken en hield de aanwezige jong professionals daarmee een interessante spiegel voor. Volgens haar was de hippe jonge professional totaal niet geïnteresseerd in de bloemkoolwijk, en zou die het probleem dus ook nooit oplossen. Sanders bepleitte om vooral beter te maken wat er al aanwezig was. De 'in het oog springende lelijkheid' is volgens haar eenvoudig op te lossen, maar dat maakt de bloemkoolwijk nog niet veel interessanter voor nieuwe bewoners. Het was jammer dat deze inspirerende reflectie op de probleemstelling, door zowel Sanders als de aanwezige gasten, niet omgezet kon worden in ruimtelijke problemen en mogelijke oplossingsrichtingen.

Na de pauze vervolgde het programma met 4 korte pitches uit verschillende invalshoeken. Makelaar Artur de Bock trapte af met het statement dat de koper helemaal geen sexy bloemkoolwijken wil. De Bock schetste een scenario waarin goedkopere bloemkoolwijken jonge gezinnen aantrekken die vervolgens weer voor nieuwe activiteit zorgen. Dit soort interne regeneratie maakt de wijk volgens de Bock dan niet sexy, wel weer passend aan de tijd. Anne-Jo Visser presenteerde namens de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) dat al sinds 2007 onderzoek doet naar bloemkoolwijken. Visser zette in haar pitch drie bedreigingen uiteen: fysieke slijtage van 40 jaar matig onderhoud, economische slijtage van concurrerende vinex wijken en sociaal economische slijtage door meer diversiteit in de bewonerssamenstelling en een gemiddeld lager inkomen. Volgens Visser ligt de oplossing vooral in de bloemkoolwijk zelf, niet in het algemeen maar juist in specifieke kwaliteiten.

Erik de Vries van WE Architecten presenteerde de inzending die hij samen met Rene Kuiken Urbanism ontwikkelde voor een prijsvraag georganiseerd door ontwikkelaar Mitros en het Stimuleringsfonds voor Architectuur. De Vries ging de wijken in met een gezellige caravan en liet de bewoners zelf de openbare ruimte weer inrichten. Dit werd gefaciliteerd door het feit dat de geparkeerde auto vanuit het hart van het woonerf naar de hoofdonthouding verplaatst werd en het hart weer beschikbaar kwam voor vitaliteit en ontmoeting. De Vries greep terug op de impressie van Niek de Boer en bepleitte voor een herontdekking van diens idealen. De laatste pitch was van Yuen-Kwan Lam namens Mitros. Lam presenteerde met een bloemkool in haar hand, en bepleitte dat het een gezond product was, maar zonder bladgroen geen echte bloemkool meer was. Een metafoor voor wat in haar ogen de intrinsieke kwaliteit van de bloemkoolwijk is, de groene openbare ruimte. De bloemkoolwijk is volgens Lam maximaal zo sexy als Hema, met een schappelijke prijs voor alledaagse kwaliteit. Lam pleitte vooral voor om de wijk aan te laten sluiten op de bewoner, en sexyheid niet van bovenaf op te dringen.

De slotronde met discussie kwam vervolgens wat moeilijk op gang. Het vertrekpunt, de jong professional in een sexy bloemkoolwijk, was al vroeg onderuit gehaald en dat resulteerde in een discussie die meer ging over waarom je bloemkoolwijken aantrekkelijk zou willen maken en voor wie. Aantrekkelijk in plaats van sexy, want daar was inmiddels iedereen het wel over eens, de bloemkoolwijk moet (opnieuw) alledaagse kwaliteit krijgen. Hoe? Door aanwezige kwaliteit te formaliseren en vitaliteit te faciliteren met nieuw programma. Het bleven generieke oplossingsrichtingen voor een niet-generiek probleem. 'de' bloemkoolwijk bestaat niet, de circa 120 bloemkoolwijken in Nederland hebben hun eigen uitdagingen en kansen. Daar ligt een interessante opgave voor integraal herontwikkelen!